

Prima:
USTAVNI SUD RH
N/P Predsjednice suda
gđe. JASNE OMEJEC
TRG SVETOG MARKA 4
10 000 ZAGREB

Zagreb, 6.11.2015.

PREDMET: OCJENA USTAVNOSTI ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU (ZID ZPK 2015)
PODNOŠITELJ: UDRUGA FRANAK, Zagreb, Avenija M. Držića 81b

P R E D S T A V K A
TEMELJEM čl. 46. USTAVA RH

OČITOVANJE O JAVNOM DISKURSU ODNOSNO
PREZENTIRANJU USTAVNOG SUDA U JAVNOSTI

Slobodni smo Vam se obratiti u ime svih korisnika kredita valutnom klauzulom vezanim uz švicarski franak te u ime svih građana Republike Hrvatske. Ovo obraćanje štoviše smatramo i izvršenjem svoje građanske dužnosti kao organizacije civilnog društva. Povod našeg obraćanja je Zakon o izmjenama i dopunama o potrošačkom kreditiranju, koji je stupio na snagu dana 30.9.2015., tzv. „Zakon o konverziji“, točnije zahtjevi za ocjenom ustavnosti ovog zakona koje zahtjeve je postavilo svih osam poslovnih banaka kao adresata citirane zakonske norme. Sukladno očitovanju Ustavnog suda od dana 3.11.2015., a temeljem Zakona o pravu na pristup informacijama, Ustavni sud RH se očitovao kako postupak ocjene ustavnosti citiranog zakona još nije pokrenuo jer je tek u fazi prikupljanja prijedloga za ocjenu ustavnosti.

Bez obzira na ovu činjenicu, dakle da postupak ocjene ustavnosti još nije pokrenut te da je postupak tek u fazi prikupljanja prijedloga za ocjenu ustavnosti, to nije spriječilo javnost da „već sada zna“ sadržaj odluke Ustavnog suda. Naime, zasigurno ste i sami svjesni medijskih navoda koji se odnose na rad Ustavnog suda i kojima se već sada prejudicira odluka Ustavnog suda koja bi se odnosila na ocjenu ustavnosti Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju.

Medijski prezentirano u zadnjih dva mjeseca to izgleda ovako:

Večernji list dana 9.10.2015. otvoreno navodi:

„Kako će se **parlamentarni izbori održati tjedan dana prije krajnjeg roka za izračun** novih kreditnih obaveza, **sve češće se čuje da bi u prvom postizbornom tjednu mogao reagirati i Ustavni sud.**“¹

Tako Večernji list dana 9.10.2015. otvoreno navodi:

„Nije kasno presudi li Ustavni sud o švicarcu i nakon izbora. I ako mora suspendirati konverziju, Ustavni sud to može učiniti **9. Studenoga.**“²

Tako Večernji list dana 17.9.2015. navodi:

„Švicarci mogu pasti i prije izbora. Sedam temeljnih pitanja na koja bi Ustavni sud trebao odgovoriti bude li se morao baviti konverzijom kredita u švicarcima. **Konverzija** prolazi test legitimnosti i retroaktivnosti, ali **pada na testu razmjernosti, jednakosti i procedure.**“³

Tako t-portal otvoreno navodi:

„Kako će se parlamentarni izbori održati tjedan dana prije krajnjeg roka za izračun novih kreditnih obaveza u švicarskom franku, sve češće se **čuje da bi u prvom postizbornom tjednu mogao reagirati i Ustavni sud.**“⁴

Tako i net.hr dana 3.10.2015. otvoreno navodi:

„Visoki izvor iz **HNB-a** najavio je u četvrtak da očekuje taj potez banaka. No podizanje tužbe samo je početak plana banaka kojim ulaze u otvoreni rat s Vladom. Navodno je krajnji cilj **rušenje zakona o konverziji, ali za to se čeka nova vlada** kako bi se na kraju pogodovalo bankama i izglasalo samo socijalne mjere po pitanju švicarca. Računaju da će tu novu vladu predvoditi desna politička struja.“

„Koliko je moguće da se **odigra ovaj scenarij koji kruži političkim i bankarskim vrhom**, politički analitičar Žarko Puhovski smatra teško ostvarivim.“⁵

Tako i RTL televizija dana 30.9.2015 navodi:

¹<http://www.vecernji.hr/hrvatska/obavijesti-o-konverziji-kredita-gradanima-ce-stizati-nakon-izbora-1029530>

²<http://www.vecernji.hr/hrvatska/nije-kasno-presudi-li-ustavni-sud-o-svicarcu-i-nakon-izbora-1029502>

³<http://www.vecernji.hr/svicarci-mogu-pasti-i-prije-izbora-1025410>

⁴<http://www.tportal.hr/biznis/politika-i-ekonomija/399773/Obavijesti-o-konverziji-svicaraca-ce-stizati-nakon-izbora>

⁵<http://net.hr/danas/hrvatska/cekaju-novu-vlast-otkriveno-koje-su-dvije-banke-prve-tuzile-drzavu-zbog-zakona-o-svicarcu>

„Drugim riječima, u sljedećih 45 dana banke trebaju ponuditi konverziju, ali isto tako špekuliraju i da bi izbori mogli biti **8. studenog, tjedan dana prije isteka zakonskog roka.**

Istovremeno, vjerojatno Ustavni sud neće donijeti odluku o suspenziji zakona prije izbora kako ne bi utjecao na izbornu utrku, **ali ima još cijeli tjedan poslije za suspenziju. A tada banke više neće biti dužne poslati dužnicima nove ugovore, a ostat će nekažnjene.** „⁶

Tako ministrica **Anka Mrak Taritaš** u **Jutarnjem listu** dana 9.10.2015. navodi:

“Bojim se da su neke presude, u vrijeme prije izbora, usko vezane uz politiku”, pa da bi u tom smislu trebalo razgovarati o Ustavnom sudu i njegovim nadležnostima. I da nije tog preventivnog granatiranja, Ustavni sud izbjeći će donošenje bilo kakve odluke koja može utjecati na izbore. Ali, ako ocijeni da ima razloga suspendirati ili iz proceduralnih razloga ukinuti konverziju (jer pitanje je stignu li odlučiti o biti stvari), to bi trebao učiniti što prije jer banke već rade obračun konverzije i vjerojatno posljednjeg tjedna do 15. studenoga moraju poslati klijentima nove ugovore o kreditu. **Time što se izbori održavaju prvog mogućeg datuma 8. studenoga, Ustavnom sudu je omogućeno da, ako već mora, odluku o švicarcima donese i dan poslije izbora, 9. studenoga, a da to još nije kasno.** Svaki sljedeći datum izbora, a osobito 22. studenoga, Ustavni sud bi doveo u ničim skrivljenu vrlo neugodnu situaciju izbornog politiziranja njihove neodgodive odluke. **Izbori 8. studenoga spas su za Ustavni sud.**

No da ne bi ostalo sve na tome dana 3.10.2015. i ministar financija **Boris Lalovac** doslovno javno iskazuje:

„Kruže priče da će poslovne **banke s Ustavnim sudom i HDZ-om sve naše odluke poništiti**“.⁷

Nedugo nakon toga, u intervju s bivšim Koordinatorom Udruge Franak, dana 12.10.2015. u **Jutarnjem listu** izlaze navodi:

"To mi je rekao osobno ministar financija, gospodin Lalovac, na našem posljednjem susretu, 4. listopada. Rekao je da je **Ustavni sud** već počeo raditi na predmetu, da će se izbori održati **8. studenog, a dan ili dva nakon toga** da će se **dogoditi suspenzija ili rušenje zakona**, a da su u tome sudjelovali visokopozicionirani bankari i neki članovi HDZ-a. Poslije sam tu istu informaciju dobio iz još nekoliko izvora. Bio sam šokiran saznanjem da se takve stvari mogu namještati i dogovarati. Alarm se upalio sutradan, 5. listopada, kada je predsjednica donijela odluku o održavanju izbora 8. studenog, na dan koji nama najmanje odgovara. Tada sam shvatio da postoji velika vjerojatnost za crni scenarij. Dodatno smo provjerili kod banaka kada misle slati izračune. Osim Hypo banke, većina banaka čekat će upravo zadnji tjedan. Sve se, nažalost, slaže."⁸

⁶<http://www.vijesti.rtl.hr/novosti/hrvatska/1776311/pocelo-odbrojavanje-kreditima-u-svicarcima-bankama-jos-jedino-moze-pomoci-ustavni-sud-i-promjena-vlasti/>

⁷<http://dubrovacki.hr/clanak/78653/milanovic-sad-je-jasno-tko-je-domoljub-a-tko-blefer-i-pozer>

⁸<http://www.jutarnji.hr/lalovac-mi-je-rekao-da-su-banke-neki-iz-hdz-a-i-ustavni-sud-dogovorili-kako-nece-bitikonverzije/1435847/>

Nažalost, prisutnost Ustavnog suda se u medijima nastavila pa tako Jutarnji list od 2.11.2015 navodi:

"Iskusni sudac istrage sa zagrebačkog Županijskog suda Krešimir Devčić u prvoj polovici listopada prihvatio je zahtjev USKOK-a da se **ustavnu sutkinju** Slavicu Banić **podvrgne mjerama tajnog nadzora** zbog sumnje da učestalo kontaktira sa Zdravkom Mamićem i još nekim osobama iz njegova kruga koje na Ustavnom sudu pokušavaju srušiti odredbe Zakona o sportu."⁹

Telegram je dana 31.10.2015. objavio i članak:

„Istražna tijela imala su ozbiljne indicije da su Mamić, od ranije pod istragom zbog porezne utaje, i **ustavna sutkinja** Banić uključeni u moguće počinjenje kaznenog djela. Mamić je, po informacijama Telegrama, sa sutkinjom Banić **dogovarao ustavnu žalbu** za rušenje prijedloga novog Zakona o sportu...¹⁰”

Kao i ponovno Večernji list dana 2.11.2015.:

„A ta neprimjerenost očitovala se u tome što je Mamić od spomenute sutkinje tražio savjete kako da sastavi ustavnu tužbu koja bi mu trebala pomoći u rušenju njemu spornog zakona na Ustavnom sudu. U traženju pravnog savjeta i podnošenju ustavne tužbe ne bi bilo ništa sporno da taj savjet Mamić nije, kako su sumnjali USKOK i SOA, tražio od sutkinje Ustavnog suda. Dakle osobe koja na sudu radi i koja bi jednom, kada bi se Mamićeva ustavna tužba (formalno ju je podnio Hrvatski nogometni savez, a povučena je nakon izbijanja spomenute afere, op.a.) našla na Ustavnom sudu, a sutkinja se našla u situaciji da odlučuje o tužbi koju je zainteresiranoj stranci pomogla sastaviti.

A to je u najblažoj zakonskoj varijanti sukob interesa, a u najtežoj kazneno djelo. No je li se kazneno djelo dogodilo ili nije, istražitelji, kako sada stvari stoje, neće doznati jer su tajne mjere praćenja i prisluškivanja, pod kojima su bili spomenuta sutkinja, Mamić i još nekoliko osoba, kako se kaže u žargonu – pukle. Točnije, netko je Mamiću dojavio da je na meti istražitelja pa je svaka sporna komunikacija koja je do tada postojala između Mamića i sutkinje prestala.

Time je zapravo netko svjesno onemogućio da se razotkrije potencijalno opasna korupcija na Ustavnom sudu te razotkrije moguća premreženost društvenih struktura koje po logici stvari jedna s drugom ne bi trebale imati nikakve veze. I upravo ta činjenica – da su tko zna koji put oni koje se istražuje zbog korupcije i kriminala o tome obaviješteni u jako ranim fazama spomenutih istraga – najopasniji je detalj ove priče.“¹¹

Slijedom iznijetog možete samo pretpostaviti kako svim građanima RH, a posebice korisnicima kunskih kredita indeksiranih u švicarskim francima, zvuči sada već gotovo javna tajna sukladno

⁹ <http://www.jutarnji.hr/posljedice-afere-pracenja-jedne-od-ustavnih-sutkinja-sutkinju-banic-ne-cekaju-bas-nikakve-sankcije-/1449599/>

¹⁰ <http://www.telegram.hr/politika-kriminal/ustavna-sutkinja-uhvacena-u-tajnim-dogovorima-s-mamicem-novi-telegram-otkriva-korupciju-u-vrhu-pravosuda/>

¹¹ <http://www.vecernji.hr/hrvatska/kontakt-sutkinje-i-mamica-u-najmanju-je-ruku-neetican-1034505>

kojoj će Ustavni sud po dogovoru, odmah nakon parlamentarnih izbora, dakle u periodu od 9.-15.11.2015. „srušiti“ navedeni zakon. Ovakve informacije ne samo da se javno i otvoreno iznose u medijskom prostoru već trenutno dolaze od strane gotovo svih parlamentarnih stranaka, a posebice iz niza izvora u bankarskom sektoru pa su sasvim sigurno došle i do Vas.

S ovakvim navodima nažalost korespondira i nesporna činjenica da niti jedna poslovna banka u Republici Hrvatskoj, kao adresata citirane norme, još nije počela postupati sukladno odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju te prema informacijama koje su korisnici kredita dobili u svojim poslovnim bankama to sigurno ne namjeravaju učiniti prije 15.11.2015. jer „od zakona neće biti ništa.“

Udruga Franak, slijedom iznijetog, pozdravlja očitovanje Ustavnog suda koji se, putem Predsjednice Ustavnog suda Jasne Omejec, dana 12.10.2015. očitovao priopćenjem u kojem iznosi kako su **činjenice o tome da će Ustavni sud ukinuti, odnosno suspendirati ZID ZPK 2015:**

„netočne i neistinite“¹²

Udruga Franak u ime svih građana Republike Hrvatske pozdravlja očitovanje Ustavnog suda iz razloga što, sukladno proklamiranoj jednakosti pred zakonom, izraženoj u čl. 14. st.2. Ustava RH, u Republici Hrvatskoj ne smiju postojati jednaki pred zakonom, ne smiju postojati takvi kojima je dopušteno unaprijed znati sadržaj odluke o točnom datumu održavanja parlamentarnih izbora, takvi kojima je unaprijed dopušteno znati i za sadržaj odluke sudova, pa tako i Ustavnog suda, odnosno takvi čiji se zahtjevi i prijedlozi rješavaju mimo svakog redoslijeda postupanja pred sudom. Nedvojbeno je činjenica u tom smislu da je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju stupio na snagu dana 30.9.2015. godine, te da u dvadeset pet godina samostalnosti Republike Hrvatske nije na ovakav, javan način, iskazano toliko nepoštivanja i obezvrjeđivanja ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske i to na način da se zakon, koji je *nota bene* zakonodavac jednoglasno usvojio, unaprijed „ruši“ i to Ustavnim sudom RH, sudom koji bi vođen ustavnim načelima upravo trebao garantirati **beziznimno** poštivanje Ustava i zakona Republike Hrvatske.

Udruga Franak drži da je Ustavni sud svjestan da je obveza suda ne samo voditi računa o interesu objektivnosti sudskog postupka već i o percepciji tog konkretnog suda, kao i sudova svih razina uopće, kao nepristranih i objektivnih institucija pa tako i pravosuđa u cjelini te kako

¹² „Netočne su i neistinite sve informacije o Ustavnom sudu objavljene u tom intervjuu. Tim i sličnim manipulacijama u javnom prostoru prijedene su sve dopuštene granice ponašanja sukobljenih strana (to jest udruga i njihovih članova, ministra financija, banaka i drugih zainteresiranih) u slučaju "švicarskog franka". Stoga Ustavni sud upozorava: Ne zloupotrebljavajte ustavnu poziciju Ustavnog suda u međusobnim sporovima, ne instrumentalizirajte Ustavni sud i ustavne suce radi vlastitih probitaka, prestanite se pozivati na Ustavni sud kao sredstvo pritiska za ostvarenje vlastitih interesa“ - stoji u priopćenju.

Ustavni sud ne bi dopustio da njegova odluka bude sagledavana kroz prizmu objektivne sumnje u moguću nepristranost.

U tom smislu, a kao sastavni dio naše predstavke Sudu u cilju zaštite građana RH te korisnika kredita što nam je i obveza, **u pogledu ovakvog javnog diskursa, u pozadini kojeg nedvojbeno stoje financijski i drugi interesi osam poslovnih banaka**, slobodni smo Vam citirati dio teksta koji će Vam vjerujem biti poznat:

„Ustavni sud dužan je u okviru svojih općih nadzornih ovlasti utemeljenih na članku 2. stavku 1. Ustavnog zakona, u povodu predstojeće provedbe ovrhe o kojoj je riječ u ovom predmetu, posebno naglasiti **bezuovjetnu obvezu svih da poštuju pravomoćne i ovršne sudske odluke**, uključujući pravomoćna ovršna rješenja (u daljnjem tekstu: sudske odluke ili odluke suda), te apsolutnu **neprihvatljivost da bilo koja osoba (ili skupina osoba) uzima "pravdu u svoje ruke" suprotstavljajući se tim odlukama**, jer time **narušava javni poredak zemlje i gazi vrijednosti demokratskog društva utemeljenog na vladavini prava**. Dužan je naglasiti i da je odgovornost (pojedince, institucije, zajednice) najvažniji jamac ostvarenja ustavne vladavine u Republici Hrvatskoj, a da sloboda u demokratskom društvu utemeljenom na vladavini prava u prvom redu znači spremnost pojedinca da unutar ustavnog okvira zaštićenih prava preuzme odgovornost za vlastitu sudbinu. Riječ je o temeljnim odrednicama na kojima počiva hrvatski ustavnopravni poredak.

U tom se poretku sporovi među građanima rješavaju pred sudovima, kao institucionaliziranim državnim tijelima koja su dužna postupati po Ustavu, međunarodnim ugovorima, zakonima i drugim važećim izvorima prava, i odlučivati neovisno i nepristrano na temelju njih. U demokratskom društvu utemeljenom na vladavini prava **ne mora se biti zadovoljan odlukom suda**. Ona ne mora biti dočekaana s odobravanjem, pa ni onda kad tu odluku potvrdi odnosno donese, u povodu sredstava pravne zaštite, najviša sudska instancija nadležna za konkretan slučaj. To nezadovoljstvo je inherentno prirodi sudskog rješavanja sporova. Međutim, **neslaganje s odlukom suda ne oslobađa stranke da je poštuju i da pristanu na njezino izvršenje**. Neslaganje s takvom odlukom ne oslobađa ni one koji javno podupiru pojedince pogođene njome, a ni komentatore same odluke koji se s njom ne slažu, od obveze da je poštuju i da ne ometaju njezino izvršenje.

Svi koji potiču neizvršenje sudskih odluka, ili s njima u vezi potiču otpor, svoje ponašanje zasnivaju na neprihvatljivoj i pogubnoj premisi da se **sudski pravorijeci moraju poštovati samo ako se s njima mi osobno slažemo**. Svatko tko danas druge ohrabruje na neizvršenje sudskih odluka zbog toga što ih on sam ne odobrava ili ih oni sami ne odobravaju neće moći sutra objasniti zašto bi drugi morali poštovati sudske odluke s kojima se ti drugi ne slažu. **To isto vrijedi i kad je riječ o propisima.**

Takvo je stanje uvod u bezakonje.

Oni koji stvaraju osjećaj bezakonja utječući na javno mišljenje da odluke sudova ne treba izvršavati, odnosno da one, u svjetlu podnositeljeva slučaja, doista i neće biti izvršene samo ako se uspije stvoriti dovoljno snažan dojam u javnosti da je riječ o apriornoj nepravdi, unose razdor u temelje društvenog mira.

Ustavni sud u tom smislu još jednom naglašava da na obvezujućoj snazi sudskih odluka (inter partes), zajedno s obvezujućom snagom Ustava, međunarodnih ugovora, zakona i drugih važećih izvora prava (erga omnes), počiva javni poredak u hrvatskoj ustavnoj državi. Svatko je dužan tu činjenicu prihvatiti i poštovati. „

Da, radi se o priopćenjima Ustavnog suda od 26.9.2015. godine i dijelu presude Ustavnog suda poslovni broj U-III-2551/2015 i dr. u kojima ste jasno očitovale svoju volju i spremnost da javno branite ugled i nepristran rad Ustavnog suda upućujući svih na poštivanje državnog ustrojstva Republike Hrvatske pa vjerujemo i očekujemo da ćete to napraviti i ovom prigodom jer Ustav RH i zakoni vrijede jednako za svih, kako za osobu koja prima socijalnu pomoć tako i za osobe i **poslovne subjekte koji godišnje uprihoduju milijarde kuna** te imaju neograničen pristup medijima.

U tom smislu podržavamo i očitovanje Ustavnog suda od dana 31.10.2015. u kojem se navodi kako:

„Ustavni sud ocjenjuje nužnim ponovno upozoriti da su pokušaji politizacije i instrumentalizacije Ustavnog suda **apsolutno zabranjeni**. Ta zabrana **vrijedi jednako za sve**.“ te kako,

„Građani Hrvatske mogu biti mirni: ako je neki zakon neustavan, bit će uklonjen iz pravnog poretka, kao što će i svaki zakon koji je u skladu s Ustavom biti podržan pred Ustavnim sudom. Na te činjenice nitko nikada nije mogao i ne može utjecati. **Nitko nije iznad zakona i Ustava.**“

i vjerujemo u dosljednost implementacije ovih načela i u praksi Ustavnog suda naravno ne prejudicirajući odluke Ustavnog suda o ustavnosti bilo kojeg zakona pa tako ni predmetnog.

U tom smislu podnosimo i sljedeće:

OČITOVANJE O PRIJEDLOZIMA ZA PRIVREMENOM OBUSTAVOM CIJELOG ZAKONA (ZID ZPK 2015)

Podnositelj ove predstavke zaprimio je sve prijedloge za ocjenom ustavnosti Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (dalje ZID ZPK 2015) te se temeljem **čl. 18. i 19.** Ustavnog zakona o Ustavnom sudu **za sada očituje samo o zahtjevu** poslovnih banaka (dalje PREDLAGATELJA) kojim traže **privremenu obustavu**, odnosno suspenziju, primjene **cijelog Zakona**.

Podnositelj predstavke drži da su ovakvi prijedlozi u cijelosti neosnovani te neutemeljeni u zakonu, konkretno Ustavnom zakonu o Ustavnom sudu (dalje UZUS) iz razloga koje će iznijeti u daljnjem tijeku očitovanja.

Naime, ne bi trebalo biti sporno kako MJERODAVNO PRAVO, o ovom pitanju, predstavlja članak 45. UZUS-a koji propisuje kako slijedi:

USTAVNI ZAKON O USTAVNOM SUDU

Članak 45.

Ustavni sud **može**, do donošenja konačne odluke, privremeno obustaviti izvršenje pojedinačnih akata ili radnji koje se poduzimaju na osnovi zakona ili drugog propisa, čija se suglasnost s Ustavom, odnosno zakonom ocjenjuje, ako bi njihovim izvršenjem mogle nastupiti **teške i nepopravljive** posljedice.

Iz izloženog sadržaja zakonske norme te njene svrhe i smisla jasno je kako se radi tek o **iznimnoj mogućnosti** koja stoji na raspolaganju Ustavnom sudu RH i to **isključivo pod uvjetom** ispunjenja zakonom propisanih uvjeta, dakle samo u slučaju kada Sud utvrdi zakonske pretpostavke te na temelju utvrđenih pretpostavki zaključi da postoji potreba za ovako iznimnom intervencijom u pogledu nekog zakonskog akta.

Ovakvom iznimnom intervencijom u zakonski akt, treba naglasiti, pritom se prvenstveno podrazumijeva privremena obustava pojedinačnih akata i radnji koje se poduzimaju na temelju nekog propisa. Pojednostavljeno ovo znači da se ova mogućnost odnosi u načelu na **suspenziju pojedinih odredaba** nekog zakona ili drugog propisa, **a ne propisa kao cjeline**.

Da je tome tako te da je Sud upravo na ovaj način tumačio i primjenjivao institut privremene obustave jasno je iz same prakse Ustavnog suda. Sud je tako od svog osnutka do danas donio rješenje o 248 zahtjeva za privremenom obustavom **pojedinih odredaba nekog zakona** ili drugog propisa od ukupno 5.821 zahtjeva za ocjenom ustavnosti (**4,26 %-** bez obzira na sadržaj odluke).

S druge strane, **samo je jednom u dvadeset pet godina svog postojanja** donio odluku o privremenoj obustavi izvršenja jednog cijelog zakonskog akta. Uzevši u obzir broj ukupno zaprimljenih prijedloga za ocjenu ustavnosti zakona od osnutka suda do danas (7557) radi se o postotku od **0,01 %**, odnosno uzevši u obzir broj predmeta privremenih obustava u postotku **0,4%** ¹³

Imajuću na umu i činjenicu da su predmet odlučivanja Suda bili gotovo svi bitni zakonski akti doneseni u Republici Hrvatskoj, od kojih su mnogi zadirali direktno u ljudska prava i temeljene slobode, sasvim je jasno da se radi tek o **iznimnoj mogućnosti** koju sam **Sud tumači restriktivno**.

Slijedom iznijetog, dakle zakonske odredbe čl. 45. UZUS-a te pripadajuće ustaljene prakse Ustavnog suda, za reći je kako su postavljeni zahtjevi Predlagatelja, u smislu privremene obustave primjene cijelog zakona, neosnovani.

¹³ Pregled statistike primljenih i riješenih predmeta Ustavnog suda u razdoblju 1990-2014.

Kao prvo, nisu ispunjeni taksativno propisani uvjeti iz čl. 45. UZUS-a da bi Sud uopće došao u situaciju da odlučuje o mogućnosti privremene suspenzije zakona. Naime, podnositelji prijedloga za ocjenom ustavnosti nisu ničim dokazali da bi posljedice ovog zakona bile ni **teške** ni **nenadoknadive**, čak niti za same podnositelje zahtjeva, a kamoli za društvo u cjelini.

Navodi Predlagatelja mogu se, u pokušaju argumentiranja teške i nenadoknadive štete, sažeti na sljedeći niz navoda:

- nemjerljiva šteta cijelom bankarskom sektoru
- šteta ukupnom gospodarstvu
- slabljenje tečaja kune prema euru
- pad međunarodnih pričuva
- nepovjerenje investitora
- nepopravljive posljedice
- mnogobrojni sporovi pred sudovima

Navedene činjenice **netočne** su iz sljedećih razloga:

- Kao prvo, Predlagatelji svjesno Sudu prešućuju činjenicu da je sama **Hrvatska narodna banka** izdala javno priopćenje dana 12.9.2015. u kojem u bitnome sažima i objašnjava vlastito Izvješće o problematici zaduženosti građana kreditima u švicarskim francima na koje se, dijelom, pozivaju Predlagatelji doslovno navodeći:

„Hrvatska narodna banka je slijedom zahtjeva Ministarstva financija izradila analizu mogućih ekonomskih učinaka Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju i tu je analizu u obliku mišljenja o navedenom nacrtu prijedloga zakona dostavila ministarstvu.

Kada je riječ o mogućim učincima koji se odnose na područje djelovanja HNB-a, a to su **stabilnost tečaja i bankovnog sustava**, u mjeri u kojoj bi se prepoznati rizici mogli materijalizirati, **Hrvatska narodna banka ima i odlučnosti i instrumente da u tom slučaju održi stabilnost tečaja i bankovnog sustava.**

Kapitalna adekvatnost bankovnog sustava je, kao što smo naveli u našem priopćenju od 25. kolovoza, **vrlo visoka, a takva će ostati i ako se predložene mjere provedu, što jamči stabilnost bankovnog sustava i bez potreba za dokapitalizacijom** uslijed gubitka koji bi mogla izazvati primjena modela i obuhvata konverzije iz aktualnog Prijedloga Zakona, a koji je, uz ograničenja u dostupnosti podataka, moguće procijeniti na otprilike 8 milijardi kuna. **Procijenjena stopa adekvatnosti kapitala bi se, naime, i nakon tog gubitka krajem 2015. godine zadržala na visokih 19,8 posto (što je za 3,7 postotnih poena niže nego što bi bila bez gubitka uslijed konverzije).**

Što se tečajne stabilnosti tiče, HNB ima odlučnost, instrumente i kredibilitet da ju održi, kao što je to činio i dosad.“

Koliko je ovakav pokušaj dovođenja Suda u zabludu isprazan ukazuje i činjenica da su ovakvi stavovi HNB-a i naknadno višestruko potvrđivani i obrazlagani u javnosti pa su Sudu sasvim poznati. Tako je rečeno **potvrdio i viceguverner HNB-a Vedran Šošić**, u javnom nastupu dana 14.9.2015., na Hrvatskoj radio televiziji, kada je u pogledu potencijalnih rizika konverzije koji su se spominjali u javnosti, jasno naveo kako; **„stabilnost kune neće biti ugrožena unatoč**

ovom potezu Vlade“, kako je „ovo mjera koja povećava rizike“ međutim kako se HNB svakako može nositi s time, kako HNB ima adekvatne pričuve i: „kako ćemo bez velikih potresa amortizirati šokove koji se mogu dogoditi – bez velikih troškova za gospodarstvo**“.**

- Kao drugo, Predlagatelji svjesno Sudu prešućuju činjenicu da su i druge zemlje u okružju već provele (ili namjeravaju provesti) postupak konverzije te da čak ni Europska središnja banka u mišljenjima CON/2014/59, CON/2014/85, CON/2014/87 i CON/2015/26 nije našla da bi mađarska i poljska zakonodavna rješenja kojima se uređuje konverzija ranije sklopljenih ugovora bila u suprotnosti s pravom Europske unije.

- Nadalje, Predlagatelji svjesno Sud pokušavaju dovesti u zabludu te izostavljaju činjenicu sadržanu u ZID ZPK 2015, konkretno čl. 19.h, temeljem koje odredbe jasno proizlazi kako će Predlagatelji za navedeni iznos (iznose koje navode kao svoje gubitke) moći umanjiti svoju poreznu osnovicu, odnosno platiti će u konačnici manji iznos poreza. To *defacto* znači da će država poslovnim bankama sporni iznos u konačnici vratiti.

- Predlagatelji isto tako sagledavaju samo svoju financijsku dobit koju onda poistovjećuju sa ukupnim gospodarstvom. Iako valja imati na umu da iznos od 8 milijardi kuna predstavlja samo dio dobiti Predlagatelja pa su recimo predlagatelji u periodu 2007.-2014. zarađivali, 2014 - 2 milijarde kn, 2013 - 756 milijuna kn, 2012 - 2,8 milijardi kn, 2011 - 4 milijarde kn, 2010 - 4 milijarde kn, 2009 - 3,7 milijardi kn, 2008 - 5 milijardi kn, 2007 - 4,2 milijarde kn, a treba znati i to da su banke dosad samo na temelju nezakonitih povećanja kamata ostvarile ekstra neosnovanu dobit od cca. 3 milijarde kuna, a ako se tome doda zatezna kamata, pod pretpostavkom da svi dužnici tuže svoje vjerovnike – banke bi na temelju sudskih presuda u građanskim procesima morale vratiti najmanje 5 milijardi kuna dužnicima u kreditima s valutnom klauzulom CHF. Pretpostavljeni iznos od cca. 3 milijarde kuna temelji se na grubim izračunima na temelju razlike stvarno naplaćenih iznosa kamata i iznosa kamata po početno ugovorenoj kamati. Tome valja dodati i iznos koji nije moguće točno utvrditi jer nemamo uvid u forward ugovore s valutnim swapom, ali pretpostavlja se da se radi o cca. 8 milijardi kuna koje su prenesene u banke matice derivatnim poslovima putem forward ugovora, a to je iznos za koji su ukupno u zadnjih nekoliko godina uvećane glavnice uslijed rasta tečaja CHF-a.

- Notorna je činjenica da će smanjenje opterećenja građana kroz umanjjenje rate kredita do 50% imati znatne povoljne fiskalne učinke zbog povećane potrošnje građana, što će već kroz nekoliko ciklusa PDV-a umanjiti negativne učinke na koje ukazuju Predlagatelji, a u kombinaciji s trenutnim trendom porasta BDP-a, izvoza i industrijske proizvodnje, zapravo, u konačnici, smanjiti proračunski deficit.

- Štoviše, čak i eventualno slabljenje tečaja kune prema Euru, koje HNB sam negira, nema nikakve direktne veze sa samim Zakonom već politikom Hrvatske narodne banke. Devizne pozicije banaka moraju biti uravnotežene ali postoji više načina kako to postići. HNB je svjesno izabrala prodaju dijela državnih deviznih rezervi bankama. Umjesto prodaje deviznih rezervi, HNB je mogla bankama osigurati zamjensku imovinu s valutnom klauzulom, izdavanjem

blagajničkih zapisa nominiranih u stranoj valuti koje je mogla prodati bankama, čime bi eliminirala njihove tečajne rizike. U tom slučaju ne bi došlo do pritiska na tečaj kune, a Hrvatska bi sačuvala svoje devizne rezerve. Istovremeno, HNB je od banaka mogla kupiti blagajničke zapise nominirane u kunama, po kamatnoj stopi većoj od kamatne stope na blagajničke zapise u stranoj valuti. Na taj način (zarada na kamatnoj razlici) banke bi bile manje stimulirane kupovati devize (a više blagajničke zapise nominirane u stranoj valuti), što bi smanjilo pritisak na tečaj kune, a istovremeno ne bi utjecalo na kunsku likvidnost banaka.

- Predlagatelji ne navode o kakvim se imaginarnim investitorima radi. Postavlja se pitanje koliko je na investitore utjecalo dokazano nezakonito postupanje sedam Predlagatelja koju su u periodu 2004.-2008. godine, samo nezakonitom promjenama kamatnih stopa kako građanima, tako i gospodarstvu, nezakonito oduzeli već sada vrijednosti oko 430 milijuna švicarskih franaka, odnosno oko 3 milijarde kuna i to bez zakonskih zateznih kamata, a da su od 2007-2014, velikim dijelom upravo na kreditnim aranžmanima u CHF-u imali neto dobit od oko 23 milijarde kuna.

- O nekakvoj nagloj zabrinutosti za povećanje sudskih sporova slijedom primjene ovog zakona (nije jasno temeljem čega) za primijetiti je samo kako Predlagatelji nisu reagirali ranije na činjenicu da nisu postupili po presudi Vrhovnog suda RH poslovni broj Revt-249/14, kojom je utvrđeno da su nezakonito mijenjali kamatne stope u svim kreditima sa promjenjivom kamatnom stopom, te da doslovce prisiljavaju sve oštećene fizičke osobe na vođenje sudskih sporova čime sami potiču zagušenje sudstva. Također za upitati je Predlagatelje koliko se postupaka vodi pred Prekršajnim sudovima u RH temeljem njihova ignoriranja Zakona o potrošačkom kreditiranju na način da su ponovno od 1.1.2014. godine samovoljno odredili kamatne stope u svim ugovorima o kreditu sa promjenjivim kamatnim stopama.

- U konačnici, a kao zaključak, ukazuje se na najnovije priopćenje **EUROPSKE KOMISIJE** (EK IP 011, NOV. 2011) od dana 5.11.2015. u kojem EK navodi kako konverzija hipotekarnih kredita vezanih uz švicarski franak u euro **ne bi trebala utjecati na kreditnu sposobnost banaka u Hrvatskoj da financiraju oporavak i odobravaju kredite**. Navodi kako postoji manji rizik, ali **to nije glavni scenarij Europske komisije već je glavni scenarij taj da mjera o konverziji neće imati izravnog utjecaja na kreditne sposobnosti banaka.**

Štoviše Europska komisija je utvrdila je u svojoj procjeni kako je jedan od učinaka konverzije ovih kredita **povećanje prihoda kućanstava, što pozitivno utječe na potrošnju, jedan od bitnih faktora BDP-a.**

Također je izneseno kako je drugi učinak na bilancu tekućih transakcija. Budući da banke u stranom vlasništvu zbog te mjere **neće imati dobit koju su slale u svoje matične zemlje**, neće biti odljeva sredstava, a to znači da će višak u bilanci tekućih transakcija biti veći nego što bi inače bio ali to će biti **kratkoročan učinak, koji će biti vidljiv samo u 2015. godini.**

Prema tome, iz svega je iznijetog jasno da sam ZID ZPK 2015 po Predlagatelje nema **nikakve značajne posljedice, da još manje ima teške**, a kamoli da ima nenadoknadleive posljedice jer su sve eventualne reperkusije ovog zakona **isključivo financijske prirode** te su kao takve, **po svojoj prirodi i nadoknadleive**.

Jedini koji trpe tešku i nenadoknadivu štetu od kredita indeksiranim u švicarskim francima su nažalost korisnici spornih kredita od kojih su mnogi izgubili živote, zdravlje, brakove i domove. Ustavni sud bi prvi trebao čuvati i štititi upravo ove vrednote izražene i kroz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda: Ljudski život i zdravlje. Podnositelj predstavke ukazuje sudu na notornu činjenicu da je velik broj građana suočen sa siromaštvom i nemogućnošću zadovoljavanja osnovnih životnih potreba, upravo zbog nemogućnosti otplate rata kredita (vidjeti pored ostalog „Crnu knjigu“ Udruge Franak i završni rad B. Ivanković – „Toksični kreditni proizvod“- Utjecaj na zdravlje) pa Zakon valja razmotriti i s aspekta članka 35. Ustava odnosno članka 8. Konvencije, kao i s aspekta članka 23. Ustava odnosno članka 3. Europske konvencije.

Naime, ZID ZPK 2015 ne može se sagledavati izvan konteksta u kojem je donesen i razloga zbog kojih je donesen pa **i u pogledu njegovih posljedica**. Mora se sagledati položaj hrvatskih građana koji su se našli u situaciji otplate nepravično visokih rata kredita i to kako s ekonomskog, odnosno imovinskopravnog aspekta, na način da je već na prvi pogled jasno da radi o nezakonitom umanjivanju imovine u svakom pojedinačnom slučaju tako i sa aspekta ugrožene egzistencije, što je posljedično u pojedinim slučajevima dovelo do gubitka slobode, gubitka domova, povreda prava na privatni (osobni) život, pa čak i do situacija koje se po svom značaju mogu izjednačiti s povredama ljudskog dostojanstva iz članka 3. Europske konvencije, a što je sve u značajnoj mjeri utjecalo na socijalnu pravdu i socijalnu sliku Republike Hrvatske (koja je nota bene, u samom Ustavu proklamirana socijalnom državom).

Dakle, problem zaduživanja uz valutnu klauzulu u švicarskim francima nije imao posljedice samo na imovinsko stanje građana, premda bi i to već predstavljalo dovoljnu povredu s ustavnopravnog aspekta, već i povredu u brojnim drugim aspektima života građana pa je u pogledu prigovora Predlagatelja o nekakvim financijskim posljedicama potrebno sagledati cjelokupan kontekst događanja sa kreditiranjem u švicarskim francima.

Pored očitog nedostatka **materijalno-pravnih pretpostavki**, s druge strane, u ocjeni **procesno-pravnog aspekta** postupka ocjene ustavnosti, ukazuje se na propisanu proceduru odlučivanja u kojoj je sukladno **čl. 25. UZUS-u**, a prije donošenja rješenja o pokretanju postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom **potrebno pribaviti očitovanja i stručna mišljenja**, u prvom redu, predlagatelja zakona (ovdje Ministarstva financija RH), a zatim i drugih relevantnih i stručnih tijela koja raspolažu ispravama i obavijestima potrebnim za vođenje postupka.

Na ovo ukazuje i dosadašnja ustaljena praksa Ustavnog suda RH jasno iskazana u predmetu poslovni broj UI-3101/2014, odnosno odluci o pokretanju postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom, Obiteljskog zakona (NN 75/14). Naime, ovo rješenje Ustavnog suda **postavilo je presedan** u postupanju Ustavnog suda pri ocjeni ustavnosti nekog akta i to na način da je Ustavni sud RH, kao što je već rečeno, u svojih dvadeset pet godina postojanja samo jednom suspendirao primjenu cijelog zakona, i to upravo Obiteljskog zakona (NN 75/14). Kako predlagatelji traže donošenje upravo ove, izvanredne mjere, to se kao presedan u postupanju prvenstveno podnositelj predstavke/podneska uglavnom referira na ovu odluku Suda.

Dakle, uvažavajući zakonom propisanu proceduru postupanja te praksu Suda upravo izloženu u predmetu UI-3101/2014, kao presedanu, ukazuje se na sljedeće činjenice i pretpostavke u postupanju Suda u slučaju obustave izvršenja cijelog zakonskog akta koje proizlaze iz dosada jedinog takvog postupka:

- **Obiteljski zakon** (NN 75/14) donesen je u Hrvatskom saboru dana 6. lipnja 2014. te objavljen je u Narodnim Novinama dana **20. lipnja 2014. godine**.
- Do dana donošenja rješenja Ustavnog suda o privremenoj obustavi izvršenja proteklo je gotovo **7 (sedam) mjeseci**.
- Do dana donošenja rješenja Ustavnog suda o privremenoj obustavi izvršenja Sud je tada pribavio točno **6 (šest) očitovanja** od toga 4 (četiri) očitovanja Ministarstva kao predlagatelja zakona i 2 (dva) očitovanja Pravobraniteljice te **16 (šesnaest) stručnih mišljenja**, od čega 3 (tri) stručna mišljenja Pravnog fakulteta u Osijeku, 5 (pet) stručnih mišljenja Pravnog fakulteta u Rijeci, 4 (četiri) stručna mišljenja Pravnog fakulteta u Splitu te 4 (četiri) stručna mišljenja Pravnog fakulteta u Zagrebu, ukupno **22 stručna mišljenja**.
- Očitovanja i stručna mišljenja Sud je pribavljao u periodu 12.8.2014.-10.11.2014., dakle kroz **tri puna mjeseca**.
- I prije donošenja odluke o pokretanju postupka ocjene ustavnosti te privremenoj obustavi Sud je dana **3.srpnja 2014.** i to temeljem ovlasti iz **čl. 125. Ustava RH** donio Izvješće o dijelu odredbi Obiteljskog zakona pod brojem U-X-3239/2014 i to iz razloga što je po „službenoj dužnosti“, dakle sam reagirao na pojave uočene neustavnosti.
- Tek nakon svih iznesenih i propisanih postupaka Sud je dana **12.1.2015. godine donio odluku**.

Ukoliko sada sagledamo proceduralne pretpostavke postavljene odlukom UI-3101/2014 možemo utvrditi sljedeće činjenice:

- **ZID ZPK 2015** donesen je u Hrvatskom Saboru dana 18. rujna 2015., objavljen u Narodnim Novinama dana 25. rujna 2015. te je stupio na snagu dana 30. rujna 2015.
- Od objave Zakona do danas proteklo je **35 dana**.

- U navedenoj predmetu sud na dan 3.11.2015. **Sud još nije zatražio niti zaprimio** očitovanje predlagatelja zakona Ministarstva Financija kao što **nije zatražio niti zaprimio stručno mišljenje niti jednog tijela**.

- **Sud nije našao osnove** postupiti temeljem ovlasti iz **čl. 125. Ustava RH** te nije donio Izvješće u smislu utvrđenja i reakcije na pojave neustavnosti koje bi sam uočio.

Imajući samo na umu ove činjenice jasno je da **ne postoji niti materijalno-pravni niti procesno-pravni supstrat potreban** za donošenje odluke o privremenoj obustavi izvršenja Zakona koji je predmet odluke jer Sud još nije niti započeo, a kamoli proveo ili završio propisanu proceduru postupanja u ovakvom slučaju.

Sam Ustavni sud dana 26.10.2015., odnosno 3.11.2015. navodi:

„Ustavni sud Republike Hrvatske u ovom času još **nije pokrenuo ustavnosudske postupke** za ocjenu suglasnosti navedenog Zakona, jer se **prijedlozi vezani za to pitanje još uvijek prikupljaju**.“

U prilogu: Informacije i obavijest na temelju Zakona o pravu na pristup informacijama od 26.10.2015 i 3.11.2015.

Nadalje, referirajući se na praksu Suda, konkretno odluku UI-3101/2014, sud je utvrdio jasne **pretpostavke** za donošenje ovakve odluke te obrazložio zašto donosi ovakav presedan.

Sud je tako prije svega naveo kako se u pogledu širine preventivnog zahvata radi o teleološkom, **gotovo ekstenzivnom tumačenju** odredbe čl. 45. UZUS-a i to **analognim tumačenjem iz odredbe čl. 126. st.1. Ustava**:

Sud tako navodi:

767.2. Ustavni sud ponavlja da kad je riječ o sistemskim zakonima, a osporena je ustavnost većine njihovih odredaba, prethodno je potrebno odlučiti o opsegu odnosno širini preventivnog zahvata Ustavnog suda u odnosu na osporeni zakonski tekst.

Članak 45. Ustavnog zakona glasi:

»Članak 45.

Ustavni sud može, do donošenja konačne odluke, privremeno obustaviti izvršenje pojedinačnih akata ili radnji koje se poduzimaju na osnovi zakona ..., čija se suglasnost s Ustavom ... ocjenjuje, ako bi njihovim izvršenjem mogle nastupiti teške i nepopravljive posljedice.«

Iz navedene je odredbe razvidno da **Ustavni zakon upućuje** na privremeno obustavu izvršenje pojedinačnih akata ili radnji koje se poduzimaju »na osnovi zakona ... čija se suglasnost s Ustavom ... ocjenjuje«, **a ne samo onih akata ili radnji koje se poduzimaju na osnovi jedne ili više odredaba tog zakona koje su pred Ustavnim sudom osporene**.

U odgovoru na pitanje opsega odnosno širine preventivnog zahvata Ustavnog suda u odnosu na osporeni zakonski tekst u smislu članka 45. Ustavnog zakona **treba posegnuti i za člankom 126. stavkom 1. Ustava**, koji izrijekom propisuje: »Ustavni sud Republike Hrvatske ukinut će zakon ako utvrdi da je neustavan«.

Sukladno tome, ustavotvorac je Ustavnom sudu dao izričito ovlaštenje da ukida **i cijele zakonske akte** utvrdi li da nisu u suglasnosti s Ustavom. To potvrđuje pravilnost zaključka da i članak 45. Ustavnog zakona dopušta određivanje propisane preventivne mjere **za cijeli zakon, a ne samo za pojedine njegove odredbe.**“

Kada je sud utvrdio da je uistinu ovlašten privremeno obustaviti i cijeli zakonski akt sud je nadalje utvrdio u kojim slučajevima se ovakva mjera može uopće donijeti. Sud je izričito naveo da se mjera donosi u slučaju da se radi o **sistemskom zakonu**, i to takvom zakonu koji ima **općedruštveni karakter**, takvom zakonu koji djeluje na osobne i statusne odnose **svakog građanina više od bilo kojeg zakona**, zakonu koji ulazi u **dom svakog čovjeka** te zakonu koji utječe na **socijalnu stvarnost cijelog društva**. Sud je ovo obrazložio u točki 760. odluke:

„760. ObiZ/14 je **sistemski zakon** koji ima **općedruštveni karakter** i djeluje na **osobne i statusne** situacije **svakog građanina**. Načelno govoreći, sistemski zakon koji uređuje obiteljske odnose ima, **više od bilo kojeg drugog zakona, kapilarne učinke na pojedince i cjelokupnu društvenu zajednicu** jer ulazi u **dom svakog čovjeka** i izravno utječe na **socijalnu stvarnost hrvatskog društva.**“

U istom smislu, da je donošenje mjere privremene obustave upravo uvjetovano **značenjem predmeta uređenja konkretnog zakona**, jasno je sud obrazložio u točki 762.

„762. U članku 1. stavku 1. ObiZ-a/14 određen je predmet njegova uređenja. To su **brak**, izvanbračna zajednica žene i muškarca, **odnosi roditelja i djece**, mjere za **zaštitu prava i dobrobiti djeteta, posvojenje, skrbništvo, uzdržavanje**, obvezno savjetovanje i obiteljska medijacija te **postupci u vezi s obiteljskim odnosima i skrbništvom**.

Pregled prijedloga koje je Ustavni sud zaprimio upućuje na to da se njima osporava suglasnost s Ustavom odredaba koje uređuju sva područja koja su predmet uređenja ObiZ-a/14, to jest i brak, i izvanbračnu zajednicu žene i muškarca, i odnose roditelja i djece, i mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta, i posvojenje, i skrbništvo, i uzdržavanje, i obvezno savjetovanje i obiteljsku medijaciju, i postupke u vezi s obiteljskim odnosima i skrbništvom.“

Te ponovno u točkama 767.2. i 767.3.:

„767.2. Ustavni sud ponavlja da **kad je riječ o sistemskim zakonima**, a osporena je ustavnost većine njihovih odredaba, **prethodno je potrebno odlučiti o opsegu** odnosno širini preventivnog zahvata Ustavnog suda u odnosu na osporeni zakonski tekst.“

767.3. Primjenjujući ta opća pravila na konkretan zakon koji se razmatra u ovom ustavnosudskom postupku, u prilog određivanja sveobuhvatne privremene mjere u smislu članka 45. Ustavnog

zakona u prvom redu govore zahtjevi vladavine prava, a osobito zahtjevi osiguranja pravne sigurnosti objektivnog pravnog poretka u **području obiteljskog prava**. Naime, kod **obuhvatnih ocjena ustavnosti sistemskih zakona, kao što je ObiZ/14**, teško je pronaći granicu ili »formulu« kojom bi se neosporeni dijelovi mogli razgraničiti od osporenih dijelova zakona, a da to ne stvori ozbiljne probleme u upravnoj i sudskoj praksi i, umjesto rješavanja problema, dovede do još dubljih strukturalnih poremećaja od onih koji prijete ili su već nastali uslijed primjene samog osporenog zakona.“

Sud je također kao bitnu okolnost naveo i činjenicu da je sam Sud **već prije odluke o privremenoj obustavi** posegnuo za ovlastima iz čl. 125. UZUS-a na način da je sam uočio neustavnost zakona što je naveo i kao obrazloženje u točki 761.1.:

„761.1. Ustavni sud je u **Izvješću o završnim odredbama** (člancima 562. i 563.) Obiteljskog zakona, broj: U-X-3239/2014 od 3. srpnja 2014. (»Narodne novine« broj 83/14.; u daljnjem tekstu: Izvješće o ObiZ-u/14) **utvrdio** da članci 562. i 563. ObiZ-a/14, promatrani zajedno, **ne zadovoljavaju zahtjeve koji za zakone proizlaze iz vladavine prava**, najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske. Ustavni sud ponovio je da se na završne odredbe zakona u naravi stvari primjenjuju strogi zahtjevi vladavine prava i pravne sigurnosti jer se preko prijelaznih i završnih odredaba najbolje vidi odnos zakonodavca prema zaštićenim ustavnim dobrima i njegovo poštovanje ustavnih jamstava, kao i razina vjerodostojnosti samog objektivnog pravnog poretka.“

U predmetnom slučaju ZID ZPK 2015 kao prvo **nije sistemski zakon**.

ZID ZPK 2015 je običan **tehničko-provedbeni zakon**.

Štoviše, radi se samo **o dijelu zakona** i to Zakona o potrošačkom kreditiranju kojim se tehnički **propisuje postupak konverzije kredita** sa jednom valutnom klauzulom u kredit sa drugom valutnom klauzulom.

Predmet izmjena Zakona niti ima **općedruštveni karakter**, niti se odnosi na sve građane RH, niti cjelokupnu društvenu zajednicu, a niti ima učinak na osobne i statusne situacije svih građana RH. Osporeni dio zakona se odnosi samo na presumiranu dobit **8 od 27 poslovnih banaka koje djeluju u Republici Hrvatskoj**.

Osim toga podnositelj predstavke **upućuje na činjenicu da je konverzija kao takva već predviđena Zakonom o potrošačkom kreditiranju** i to člankom 11.a st. 5. Koja odredba je na snazi i koju odredbu podnositelji prijedloga **nikada nisu našli osnova osporavati pred Ustavnim sudom**, niti je to našlo za osnovanim učiniti iti jedno državno tijelo ovlašteno za pokretanje ocjene suglasnosti zakona sa Ustavom, a koja odredba glasi:

ZAKON O POTROŠAKOM KREDITIRANJU

Članak 11a

...

Vjerovnici su u roku od šest mjeseci nakon prestanka primjenjivanja zakonskog ograničenja visine kamatne stope **dužni, ponuditi konverziju preostalog dijela neotplaćenog kredita u kunski ili kredit s valutnom klauzulom EUR.** Ako dužnik ne pristane na konverziju u roku od mjesec dana od datuma ponude, nastavak otplate kredita vrši se prema ugovorenim uvjetima, pri čemu ne vrijedi ograničenje maksimalne kamatne stope iz članka 11.b ovoga Zakona u odnosnoj valuti, nego najpovoljnije ograničenje koje vrijedi za ostale valute sukladno članku 11.b stavku 1. ovoga Zakona. **Troškovi ugovaranja u skladu s ovim stavkom i svi popratni troškovi u vezi s tim, ne smiju se zaračunati korisniku kredita.**“

Da o samoj tehničkoj provedbi Zakona, konkretno konverzije, i Predlagatelji već imaju detaljno razrađenu metodologiju, a na temelju tih istih odredaba Zakona, koje navodno Predlagateljima ostavljaju toliko nedoumica, ukazuje se na službeno očitovanje jednog od Predlagatelja, konkretno **HYPO ALPE-ADRIA-BANK D.D.** sa službene stranice banke:

BITNE INFORMACIJE O KONVERZIJI KREDITA S VALUTNOM KLAUZULOM U ŠVICARSKOM FRANKU

Dana 30. rujna 2015. godine na snagu je stupio izmijenjeni Zakon o potrošačkom kreditiranju i Zakon o kreditnim institucijama. Sukladno zakonskim izmjenama Hypo Alpe-Adria-Bank d.d. će u zakonskom roku od 45 dana svojim klijentima i svim sudionicima u kreditu, preporučenom pošiljkom, poslati izračun konverzije kredita s pripadajućim podacima potrebnim za provjeru, procjenu i donošenje odluke, o provedbi konverzije. Korisnik kredita (dužnik) u roku od 30 dana može donijeti odluku i prihvatiti izračun konverzije. Prihvat izračuna moguće je dostaviti poštom, preporučenom pošiljkom ili osobno u bilo kojoj poslovnici Banke.

Osnovni koraci u postupku konverzije biti će:

1. Zaprimanje pismene pošiljke s izračunom konverzije, dostavljene s povratnicom na kućnu adresu.
2. Prihvatanje izračuna konverzije temeljem uvida u dostavljenu dokumentaciju i kalkulatora dostupnog na internetskim stranicama Banke. Prihvat izračuna, osobno u poslovnici ili preporučenom pošiljkom, u roku od 30 dana.
3. Preuzimanje Aneksa Ugovora o kreditu potpisanog od strane Banke u bilo kojoj poslovnici.
4. Potpisivanje u poslovnici ili solemnizacija Aneksa Ugovora o kreditu od strane svih sudionika u kreditu kod javnog bilježnika.
5. Predaja potpisanog, odnosno solemniziranog Aneksa Ugovora o kreditu u bilo kojoj poslovnici Banke.
6. Po izvršenju konverzije Banka će korisniku kredita poštom dostaviti obavijest o konverziji i novi otplatni plan.

Osnovni principi konverzije:

Izračun konverzije za sve kredite u redovnoj otplati bit će napravljen u skladu s pravilima propisanim člankom 19.c Zakona o potrošačkom kreditiranju, odnosno člankom 357 c. Zakona o kreditnim institucijama, a na sljedeći način:

- Početna glavnica kredita u švicarskom franku preračunava se u euro primjenom tečaja na dan isplate kredita.
- Nakon toga izrađuje se izračun i simulira otplatni plan kao da je ugovoren istovrstan kredit u eurima koji je u isto vrijeme bio dostupan u ponudi Banke, pritom uvažavajući raznolikost proizvoda u ponudi Banke u smislu eventualne pogodnosti dobi, namjene, vrste i roka otplate. U izračunu se u obzir uzimaju sve promjene po kreditu nastale od ugovaranja do 30. rujna 2015. godine, kao primjerice produženje ili skraćivanje roka, ugovaranje moratorija i slično, a također i promjene kamatnih stopa na kreditni proizvod u eurima. U slučaju prihvatanja izračuna konverzije nova glavnica kredita bit će u kunama s valutnom klauzulom u eurima i bit će jednaka glavnici iz simuliranog otplatnog plana na dan 30. rujna 2015. godine.
- Zatim se preračunavaju sve izvršene uplate za zatvaranje obveza iz kredita u švicarskom franku, osim onih iz kojih su se zatvarale zatezne kamate, troškovi i naknade. Pri čemu je kod preračuna koristi tečaj koji je važio na dan uplate.
- Zbroj tako dobivenih uplata sučeljava se sa zbrojem dospjelih obveza iz simuliranog otplatnog plana u eurima do dana 30. rujna 2015. godine.
- Dobivena razlika predstavlja iznos preplate ili manjka na kreditu. Iznos preplate preračunava se u kune prema vrijednosti tečaja za euro na dan 30. rujna 2015. godine i više nije podložan promjenama tečaja.

Zakonodavac je predvidio tri scenarija u slučaju preplate:

1. Scenarij: Iznos preplate je manji od 50% zbroja preostalih anuiteta odnosno redovnih obveza po otplatnom planu konvertiranog kredita u eurima na dan 30. rujna 2015. godine. U tom slučaju, kod dospijeca svakog idućeg anuiteta,

odnosno redovne obveze po otplatnom planu, polovica obveze podmiruje se iz preplate sve dok se ne iscrpe sredstva, a korisnik kredita bit će obavezan uplatiti samo pola obveze dok postoji ova preplata.

2. Scenarij: Iznos preplate je manji od zbroja preostalih anuiteta odnosno redovnih obveza po otplatnom planu, ali je veći od zbroja 50% preostalih obveza po otplatnom planu. U ovom slučaju iznos preplate koja prelazi 50% preostalih obveza stavlja se korisniku kredita na raspolaganje, a ostatak se koristi na način opisan prvim scenarijem.

3. Scenarij: Iznos preplate je veći od zbroja svih preostalih anuiteta odnosno redovnih obveza po otplatnom planu u eurima nakon konverzije. U ovom slučaju Banka je u skladu s nalogom korisnika kredita obvezna vratiti preplatu te je ona u cijelosti na raspolaganju korisniku kredita.

Ukoliko je zbroj uplata, preračunat u eure manji od zbroja anuiteta odnosno redovnih obveza iz simuliranog otplatnog plana u eurima do dana 30. rujna 2015. godine, tada je nastao **manjak** po osnovi izvršenih uplata. U ovom slučaju korisnik kredita je u obvezi namirenja manjka sukladno sporazumu s Bankom.

Nekoliko važnih informacija kako bismo Vam olakšali proces realizacije konverzije:

I. Podaci o izračunu konverzije, u skladu sa člankom 19.e Zakona o potrošačkom kreditiranju odnosno člankom 357.e Zakona o kreditnim institucijama šalju se preporučenom pošiljkom svim korisnicima i sudionicima u Ugovoru o kreditu na posljednju Banci dostavljenu adresu.

II. Banka korisniku kredita dostavlja nacrt Aneksa kako bi se upoznao sa sadržajem i provjerio sve podatke iz Aneksa, uključujući podatke o sudionicima. Naime, Aneks Ugovora potpisuju svi sudionici u kreditu. Za Ugovore koji se ovjeravaju od strane javnog bilježnika ovjera je moguća isključivo ako podaci o sudionicima u Aneksu odgovaraju podacima na njihovim važećim identifikacijskim dokumentima. Osobne podatke sudionika u kreditu nije moguće ispravljati kod javnog bilježnika, već je nužno da se ispravci provedu u Bančnim evidencijama. Stoga korisnike kredita molimo da provjere točnost svih podataka koji se odnose na njih kao i na ostale sudionike u kreditu. Također, pozivamo sve sudionike kredita da osobno dođu u najbližu poslovnicu Banke kako bi ažurirali sve podatke prije finaliziranja Aneksa za potpisivanje.

III. Prilikom posjeta poslovnici Banke korisnici i sudionici u kreditu svakako trebaju ponijeti važeći identifikacijski dokument.

IV. Prihvat konverzije moguće je napraviti od strane korisnika kredita, pisanim putem, preporučenom pošiljkom s povratnicom ili osobno u poslovnici Banke. Korisnik kredita prihvatanje konverzije može poslati poštom, uz povratnicu na adresu: Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., n/p Konverzija CHF kredita, Slavonska avenija 6, 10000 Zagreb.

V. Hoće li biti potrebna solemnizacija Aneksa Ugovora o kreditu ovisi o tome da li je izvorni ugovor solemniziran, te o preostalom roku otplate odnosno preostalom iznosu glavnice kredita nakon konverzije. Konverziju kredita je moguće provesti samo temeljem prihvaćenog izračuna konverzije i potpisanog, te po potrebi solemniziranog Aneksa Ugovora o kreditu. Prihvatanje izračuna predstavlja načelni pristanak od strane korisnika kredita za provedbom konverzije, ali da bi se ona realizirala korisnici i svi sudionici u kreditu trebaju potpisati Aneks.

VI. Banka snosi sve troškove ovjere i solemnizacije kod javnog bilježnika, ali apelira na korisnike kredita da vode računa kako javni bilježnik ne može ovjeriti niti solemnizirati Aneks, ako svi osobni podaci u njemu nisu ispravni i/ili ako Aneks nije potpisan od strane svih sudionika, a bez ovjerenog i solemniziranog Aneksa nije moguće izvršiti konverziju kredita.

VII. Prihvatanje izračuna konverzije kao i potpisivanje Aneksa je u izvanrednim situacijama moguće po ovjerenom punomoći, isključivo izdanoj upravo u tu svrhu. Predložak punomoći možete naći u prilogu.

VIII. Po zaprimanju ovjerenog Aneksa Banka će provesti konverziju kredita. Neovisno od datuma provedbe konverzije, svi učinci konverzije počinju teći od dana 30. rujna 2015. godine.

IX. U prijelaznom razdoblju od 30. rujna 2015. godine do provedbe konverzije, po postojećem kreditu u švicarskom franku potrebno je uredno i redovito izvršavati svoje obveze. Nakon provedene konverzije Banka će sukladno otplatnom planu konvertiranog kredita, a u skladu sa člankom 19.f Zakona o potrošačkom kreditiranju odnosno člankom 357.f Zakona o kreditnim institucijama izvršiti i obračun svih izvršenih uplata u prijelaznom razdoblju, te po potrebi korigirati iznos preplate odnosno manjka.

X. Pomoću 'Kalkulatora konverzije' Banka će svim sudionicima u Ugovoru o kreditu omogućiti pristup detaljima izračuna konverzije. Činjenicu da je 'Kalkulator konverzije' napravljen u skladu s načinom izračuna definiranog Zakonom potvrđuje sudski vještak. Mišljenje će biti objavljeno na internetskoj stranici Banke. Kalkulatoru će se pristupati pomoću PINa koji će biti dostavljen u dopisu s izračunom konverzije i osobnog identifikacijskog broja (OIB).

XI. Za dodatna pojašnjenja i eventualna pitanja na raspolaganju su Vam djelatnici Banke u našim poslovnicama i na info-telefonu **0800 14 14**.

Prema tome podnositelj predstavke/podneska drži da ne postoji nikakva zakonska osnova za donošenje rješenja kojim se privremeno obustavlja izvršenje cijelog zakonskog akta, dakle drži da nisu ispunjenje zakonske pretpostavke niti u materijalno-pravnom niti procesno-pravnom pogledu.

Dodatno podnositelj ove predstavke/podneska se poziva na ustavno **načelo jednakosti pred zakonom** te uostalom konvencijsko pravo svakog da **sud pravično i poštujući razumne rokove odluči o njegovim pravima i obvezama** te u tom smislu ukazuje na činjenicu kako se pred Ustavnim sudom, **o sadržajno identičnoj problematici**, nalaze već dva predmeta i to oba **kronološki starija od predmetnog**.

Konkretno radi se o predmetima:

1. Ustavnosudski predmet povodom prijedloga Udruge radničkih sindikata Hrvatske za ocjenu suglasnosti članka 22. Zakona o obveznim odnosima s Ustavom Republike Hrvatske koji je u Ustavnom sudu Republike Hrvatske zaprimljen **27. siječnja 2011.**, a vodi se pod poslovnim brojem **U-I-485/2011**, a čije je rješavanje je u tijeku te Sud sukladno vlastitim navodima u ovom času još uvijek ne može ocijeniti kad bi predmet mogao biti okončan.

te

2. Ustavnosudski predmet pokrenut ustavnom tužbom Hrvatskog saveza udruga za zaštitu potrošača od **11. lipnja 2015.** protiv presude i rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Revt-249/14-2 od 9. travnja 2015. koji vodi se pod poslovnim brojem **U-III-2547/2015** i čije je rješavanje također u tijeku.

Konkretno u pogledu predmeta ocjene ustavnosti valutne klauzule kao takve, koji se vodi pod brojem U-I-485/2011, sud nije našao potrebe za primjenom čl. 45. UZUS-a kojom bi se poduzele mjere privremene obustave primjene ove odredbe, iako podnositelj drži da su financijski razmjeri njenog potencijalnog štetnog financijskog učinka daleko veći i dalekosežniji negoli oni na koje ukazuju Predlagatelji u ovom slučaju.

OČITOVANJE O MERITUMU STVARI

Podnositelj zadržava pravo očitovati se o meritumu stvari nakon što sam sud prikupi relevantna očitovanja te nakon što Podnositelj prouči sadržaj svih prijedloga za ocjenu ustavnosti.

Udruga Franak